

Jet van Vuuren

WINTERGAST

Karakter Uitgevers B.V.

Nog net op tijd bereikte Bea de badkamer. Het was de enige plek in huis waar de deur van op slot kon. Trillend van angst strompelde ze naar de toiletpot, klapte de deksel naar beneden, liet zich vallen en toetste 112 in.

‘Wie wilt u spreken?’ vroeg een mechanische stem aan de andere kant van de lijn. ‘Politie, brandweer of ambulance?’

‘Politie,’ hikte Bea zacht.

Nog geen seconde later kreeg ze een vrouw aan de lijn.

‘Waar belt u voor?’ vroeg de vrouw streng, alsof háár slaap zojuist verstoord was in plaats van die van Bea.

‘Voor mijn man,’ hijgde Bea. ‘Hij heeft diabetes.’

Ze drukte het toestel tegen haar oorschelp. Hij mocht haar niet horen. Hij was tot alles in staat. Trillend van de zenuwen wachtte ze op een antwoord.

‘Hooft u mij wel?’ fluisterde ze. ‘Het gaat niet goed met hem!’

‘Kan ik dan niet beter een ambulance laten komen?’ vroeg de vrouw.

‘Nee, nee, u begrijpt het niet. Het gaat niet om hem, het gaat om mij. Hij heeft me net geprobeerd te wurgen. Het is zijn suikerspiegel, die is te laag,’ sprak Bea naar adem happend. ‘Dan weet hij niet meer wat hij doet.’

‘Waar is uw man nu?’ vroeg de vrouw op een toon waaruit Bea opnieuw kon afleiden dat ze blijkbaar haar nacht niet had.

‘Achter de deur... Alstublieft, hij slaat alles kort en klein. Ik ben bang. Zo bang.’

‘Ik hoor anders niets,’ antwoordde de vrouw tot Bea’s verbazing. Even was ze met stomheid geslagen door het ongeloof van de vrouw, maar toen Bea opnieuw een harde bons vanuit de gang hoorde en haar ogen zich vulden met tranen, aarzelde ze geen moment: ‘Help me! Alstublieft, help me,’ smeekte ze. ‘Er moet iemand komen, alstublieft...’ Daarop begon ze hevig te snikken. Althans zo leek het. Want het gekke was dat ze achteraf geen enkel traanvocht op haar wangen had gevoeld. Al die tijd moesten de tranen achter haar ogen hebben gebrand zonder los te laten. Het enige wat haar lichaam uitstootte was een droog en zacht gekerm aan smeekbedes. Hijgend en krakend alsof haar keel verstopt zat.

‘Bent u daar nog?’

Bea gaf geen antwoord. Angstig staarde ze naar de badkamerdeur. Ze tuurde naar de strook van wit plakband dat onder aan de deur zat vastgeplakt. Achter het plakband zat een gat. Een gat zo groot dat je er met gemak een voetbal doorheen kon schieten. Jaren geleden had haar man dat gat erin getrapt. De aanleiding kon Bea zich niet meer herinneren. Het was in ieder geval overdag gebeurd. Toen zij naar school was.

‘Mevrouw! Zegt u iets! Bent u daar nog?’ De vrouwenstem in Bea’s oor klonk dwingend.

‘Ja, ja,’ verzuchtte Bea. Verder kwam ze niet. Haar stem begaf het.

‘Er komen twee collega’s,’ sprak de vrouw. ‘Blijft u aan de lijn. Waar bent u nu?’

‘Badkamer,’ braakte Bea uit en met grote angstogen staarde ze naar de klink van de deur waar haar echtgenoot driftig aan rammelde. Hoe lang zou het nog duren voordat hij hier binnen

stond? Waar moest ze dan naartoe? Paste ze door het badkamerraampje? En wat dan? Dan stond ze op het dak van het schuurtje. Buiten in de vrieskou.

Een harde bons klonk op de deur. Daarna haar naam. Hij riep haar, net zoals hij haar kon roepen wanneer er gekookt was en het eten op tafel stond. Of als er bezoek kwam en zij nog boven in haar kamertje zat, om schoolwerk na te kijken of om gewoon even niet in zijn buurt te zijn wanneer hij weer een van zijn buien had.

‘Wat zegt u?! Mevrouw, ik versta u niet! Mevrouw, blijft u praten. Vooruit, zeg iets tegen me!’ riep de geagiteerde stem in Bea’s oor.

Wat een naar mens, dacht Bea. En net toen ze er genoeg van kreeg en op het punt stond de knop van het toestel in te drukken om uit het badkamerraampje te stappen, zag ze twee politieagenten op mountainbikes de straat inrijden.

‘Hier ben ik...’ zwaaide ze naar de agenten. En terwijl ze haar hoofd uit het badkamerraampje stak, trok ze de ceintuur van haar zwart met wit gestreepte peignoir wat strakker om haar middel. Een ijskoude windvlaag sloeg in haar gezicht. Ze was gered.

I

Bea was een bloemig type. Een ‘King Louie’-meisje, zoals ze zichzelf graag noemde. Wat niets anders betekende dan dat ze zich graag in kanten jurken en rokken met streepjes, bolletjes of diverse bloemmotieven hulde.

Ze kon het heel goed hebben. Hoewel ze neigde naar mollig was het vet altijd mooi verdeeld geweest over haar lichaam. Hierdoor viel het niemand op dat ze in tijden van stress soms een onsje meer op haar vrouwelijke heupen en billen meedroeg. Daarbij was Bea in het bezit van een pronte boezem en een stevig onderstel aan benen. Volgens Bea hielden die de zaak mooi in evenwicht. Ze was dan ook dik tevreden. Het beste aan zichzelf vond ze haar middel. Dat wist ze dan ook mooi te accentueren. Diverse riempjes of elastische banden zaten steevast om haar strak getailleerde jurken en vestjes gewikkeld. Alles in haar uiterlijk verried een zekere kinderlijkheid. En ook dat was weer heel verklaarbaar bij haar beroep als schooljuf.

Ze deed dat werk nu bijna vijftientig jaar en in die hele periode was er nooit één dag geweest waarop ze ’s ochtends met tegenzin naar haar werk vertrok. Maar hoewel ze blij was met groep acht, werd het schoolwerk er de laatste jaren niet gemakkelijker op. Grote klassen, mondige pubers, maar bovenal lastige ouders maakten het werk behoorlijk zwaar. Met name in de decembermaand – zo vlak voor kerst – kon men Bea bij

elkaar vegen. Dan wilde ze niets meer, dan was ze op. Steevast bracht ze de eerste week van de kerstvakantie daarom door in bed. Dan wilde ze niet alleen slapen, dan wilde ze dood.

Ondanks die pittige job hield ze stand. Dat ze over drie jaar vijftig werd, was haar dan ook niet aan te zien. Met haar blond geverfde haar – wat ze zo lang ze zich kon heugen in een staartje droeg – en haar vrolijke, ronde appeltoet, bleef ze een speels type. Haar motto was: niet te veel make-up. Hooguit een heel klein zwart lijntje boven haar mascarawimpers. Vooral niet meer. Sinds kort kwam daar af en toe wat lippenstift bij. Warme, rode kleuren sierden haar stralende mond. Een mond die volgens haar man nooit stilstond.

‘Zoveel woorden als jij in één zin weet te proppen,’ zei Egbert vaak als hij haar gebabbel zat was. ‘Probeer eens of je met wat minder toe kunt. Heus, een man zoals ik, met mijn achtergrond, heeft aan één woord genoeg.’

En daarmee doelde hij dan op zijn familie uit het hoge noorden. Zijn Groningse familie die hij nooit zag. Niet vanwege de afstand, maar vanwege een meningsverschil, zoals hij dat vanaf hun eerste kennismaking noemde. Als ze Egbert moest geloven miste Bea niets aan zijn familie. Hooguit het geld.

Bea en Egbert waren elkaars tegenpolen. Zo goed als Egbert kon opruimen, zo rommelig en chaotisch was Bea. Wist Egbert zich keurig aan zijn afspraken en planningen te houden, in Bea's hoofd liep het altijd over. Op één dag kon ze rustig tien dingen tegelijk afspreken en daar dan twee van nakomen. Zo vergat ze de tandarts, verzuimde ze naar de kapper te gaan en verontschuldigde ze zich tegenover de caissière die haar met een vergeten boodschappentas achterna kwam om dan prompt bij thuiskomst zonder sleutels voor een dichte deur te staan. En toch, juist omdat Bea zo'n warm, zonnig en betrokken

mens was, vergaf iedereen haar die verstrooidheid. Iemand met zo'n groot hart als dat van Bea, daar kon niemand lang boos op blijven.

De enige die zich regelmatig beklaagde was Egbert. Alweer tot grote ergernis van haar echtgenoot sleepte ze de meest kleurrijke en volgens hem nietszeggende attributen hun kleine stadswoning binnen. Zoals Bea zich kleepte, zo richtte ze het huis in. Ontelbare keren had hij meewarig met zijn hoofd geschud vanwege de kakelbonte prullaria, kindertekeningen en plakwerken die de muren sierden. Hoe vaak had zij niet tijdens zo'n woedeaanval moeten bukken voor een van haar zelf geborduurde kussentjes die hij naar haar toe smeed? 'Het lijkt hier verdomme wel een kleuterschool,' riep hij dan witheet.

Bea wist dat zijn buien vanzelf weer verdwenen. Daarom trok ze zich tijdens zo'n aanval meestal even terug; ze moest wel. Want hoe overzichtelijk Egberts leven ook verliep, er was één ding waar hij geen enkele grip op kreeg en dat was het hanteren van zijn ziekte.

De weersverwachting beloofde een witte kerst. Vanaf de eerste decemberdag was het al streng gaan vriezen. Onvoorbereid op de winter – die zich meteen na een warme novembermaand aandiende – hadden de kachels het in het oude schoolgebouw spontaan begeven. Rillend van de kou vluchtte Bea met haar achtste groep de school uit. Dan maar een stevige wandeling door het park, had ze besloten toen de cv-monteur zo brutaal was om hun school als laatste op zijn rit te zetten. Uiteindelijk belandde ze met haar pubers in de bioscoop. Ze had zich er direct aan overgegeven. Eenmaal met haar hoofd tegen het zachte pluche van de bioscoopstoel was ze spontaan in slaap gevallen. Toen al speelde de decembermoetheid haar parten.

Het was bijna sint. De laagste groepen waren al dagen in de weer met de voorbereidingen. De fraaiste knutsels en tekeningen werden gemaakt, versjes uit het hoofd geleerd, wensen op een lijstje gezet en iedereen meende zoet genoeg te zijn om niet in de zak naar Spanje te verdwijnen. Ieder jaar hetzelfde. Ieder jaar dezelfde ex-leerkracht die verkleed ging als de goedheiligman. Een rijzige man met een diepe, donkere stem. En naarmate de jaren vorderden, paste de man beter in zijn rol van bebaarde grijsaard. Zo ging het al zeker een decennium.

Dit jaar kostte het Bea voor het eerst moeite om die kleintjes zo vol overgave op de schoot van haar oud-collega te zien zitten. De goedgelovige koppies die zich nog van alles lieten wijs-

maken, bezorgden haar opeens buikpijn. Hoe lang had zij zich niet van alles laten wijsmaken? Hoe lang had zij geloofd in een verbetering tussen haar en Egbert? Het duurde al zo lang. De ontelbare keren dat ze na een uitbarsting van hem zichzelf moed had ingesproken en tegen zichzelf had gezegd dat het niet met haar te maken had, maar met zijn ziekte. Regelmatig had ze zich afgevraagd waarom hij het zo vanzelfsprekend vond dat ze voor hem zorgde. Al die keren dat hij wegviel, transpirerend, bleek, niet meer in staat om uit zijn woorden te komen; zij had hem al zo vaak voor een coma weten te behoeden, maar hij had haar er nooit voor bedankt. En hoe gewoon ze het ook vond om voor haar man te zorgen, de keren dat hij deed alsof er niets gebeurd was, ja, haar nota bene de schuld gaf van zijn onvermijdelijke driftbuien, kon ze nauwelijks nog verdragen.

‘Ruim toch eens wat achter je kont op,’ hoorde ze hem opnieuw snauwen toen hij zich laatst niet goed voelde en een van haar bloemige vestjes het moest ontgelden. ‘Ik verdom het om nog langer die achterlijke kleren van jou te wassen,’ had hij eraan toegevoegd. ‘Weet je hoe snel die indianenkleuren zich mengen met het overige wasgoed? De hele zaak loopt door!’

Voor Egbert was het hele leven een soort zaak, wist Bea. Een zaak om de dingen onder controle te houden en het overzicht niet kwijt te raken. Terwijl zijn ziekte dat overzicht nou juist zo ontregelde.

Bea kon een boel hebben en veelal had ze medelijden met haar man. Toch gingen de blikjes cola, de druivensuikertjes en alle andere zoete pepmiddelen haar de laatste tijd behoorlijk tegenstaan. Waarom redde hij het niet eens zonder haar oplettendheid? Waarom lukte het hem nou eens niet om dagen en weken achtereen goed ingesteld te zijn? Dat eeuwige geschommel van zijn suikerspiegel; ze gunde hem – maar ook

zichzelf – een rustiger leven. Ze had het nog nooit hardop durven uitspreken, maar soms vroeg ze zich af of die driftbuien niet eerder met zijn familiegeschiedenis te maken hadden dan met zijn diabetes. En of het aan de toenemende december-moeheid lag of niet, maar Bea's geduld raakte op. Steeds sneller vluchtte ze naar boven en steeds vroeger op de avond dook ze in haar bed. Stel, mij gebeurt wat, dacht ze laatst toen ze bekaf thuiskwam uit school, wie gaat er dan voor mij zorgen?

Die gedachten drongen zich de afgelopen weken constant aan haar op. Zeker nu de kerstvakantie voor de deur stond en het gemis van een warme familieband sterker was dan in de zomermaanden.

Het enige familielid dat nog in leven was, was haar oudere zus. Maar sinds die met haar gezin naar het zuidelijkste deel van Nederland was verhuisd, hadden Bea en zij bijna geen contact meer. Juist die ene keer toen Bea en Egbert haar een bezoekje brachten, werd een korte wandeling door de heuvels Egbert bijna fataal. Schaamtevol had Bea aan haar zus uitgelegd dat het nukkige gedrag van Egbert beslist niet kwaad bedoeld was. Egbert zat op dat moment in zijn ontkenningfase, die ging altijd vooraf aan een hypo. Hoe erg het ook met hem gesteld was, hij deed alsof er niets aan de hand was.

'Hij gebruikt je,' had haar zus korzelig gezegd. 'Zie je dat dan niet? Als hij zo strontewijs is om niet op je hulp in te gaan, dan laat je hem toch?' Vol afkeer had zij naar het schouwspel gekeken.

Maar Bea zou haar man nooit aan zijn lot kunnen overlaten. Hij zou er acuut in blijven. Na de ontkenningfase ging hij uiteindelijk overstag en als hij dan de voorgehouden zoetheid had opgegeten en ze daarna nog een kwartiertje wachtten,

dan kwam er weer kleur op zijn wangen en licht in zijn ogen en voor je het wist was Egbert weer normaal.

Bea wist het. Haar zus niet.

En hoewel dat voor Bea's zus moeilijk te begrijpen was, kon Bea zich geen leven zonder Egberts ziekte voorstellen. Die zomervakantie was de laatste keer dat Bea en haar zus contact hadden gehad. Zogenaamd vanwege de afstand. Maar Bea wist dat het door Egbert kwam.

Ja, als Bea iets voor zichzelf wenste met Sinterklaas dan was het een witte kerst aan een fijne dis met een dierbare familie. Dat haar wens zo snel in vervulling zou gaan, had ze nooit kunnen dromen.